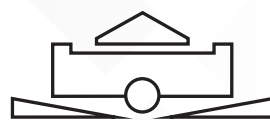

Eesti Rahvusraamatukogu
strateegiline arengukava
aastateks 2009-2013

EESTI RAHVUSRAAMATUKOGU

Eesti Rahvusraamatukogu strateegiline arengukava aastateks 2009–2013 on koostatud lähtudes raamatukogu ülesannetest, rollist ning tähendusest Eesti rahvuskultuuri ja omariikluse elujõulisuse tagajana.

Arengukava strateegiline eesmärk tuleneb Eesti Rahvusraamatukogu sihtrühmade ootustest ja vajadustest, võttes arvesse ühiskonda mõjutavaid sotsiaalseid, majandus- ja tehnoloogilisi protsesse.

Eesti Rahvusraamatukogu kui *rahvusraamatukogu* sihtrühmaks on Eesti elanikkond, *parlamendiraamatukoguna* on sihtrühmadeks Riigikogu liikmed, Riigikogu Kantselei, Vabariigi Valitsus, ministriumid ja Riigikantselei, *humanitaar- ja sotsiaalteaduste teadusraamatukoguna* humanitaar- ja sotsiaalteadlased ning üliõpilased, *teadus- ja arendusasutusena* Eesti raamatukogud ja teised mäluasutused.

Eesti Rahvusraamatukogu seab eesmärged ja kavandab tegevuse järgneviks viieks aastaks kolmes võtmevaldkonnas: raamatukogu kogud ja nende kaudu pakutavad teenused sihtrühmadele; teenused raamatukoguvõrgule ja teistele mäluasutustele ning kultuuri- ja äriteenused üldsusele.

Missioon

Eesti Rahvusraamatukogu (RR) missioon on suurendada ühiskonnas teadmiste ja informeeritusele rajanevat algatusvõimet, teadlikkust ja vastutustunnet, edendada Euroopa ühiseväärtusi, kultuuri, demokraatiat ja riiki. Eesmärgi täitmiseks RR kogub, säilitab ja teeb kättesaadavaks rahvuslikud ja rahvusvahelised infovarad ning arendab neile tuginevaid infoteenuseid.

Väärtused

Oma igapäevases tegevuses, valikutes ja otsustes juhindub RR järgmistest väärtustest:

Innovatsioon

- Eelistame teenuste arendamisel ja osutamisel tänapäevaseid ning innovatiivseid lahendusi.

Kasutajakesksus

- Pakume teenuseid, mis vastavad sihtrühmade vajadustele.
- Oleme klientidega suhtlemisel abivalmid, ausad ja avatud.

Koostöö

- Jagame kogemusi klientide, kolleegide ja partneritega, arvestame teenuste parendamisel nende tagasisidet.
- Püüame kolleegide ja partneritega aktiivselt edendada kodumaist ning rahvusvahelist koostööd ühiste eesmärkide saavutamiseks.
- Peame lugu endast, kasutajatest, kolleegidest ja partneritest.

Kultuuripärand ja rahvusmälu

- Väärtustame kultuuripärandit ja rahvusmälu.

Usaldusväarsus

- Meie tegevus on professionaalne, läbipaistev ja eetiline.
- Järgime alati kvaliteedinõudeid.
- Lähtume oma tegemistes valdkonna heast tavast.

Visioon

Hoiame mõtteid, et jagada teiega.

RR on kõrgelt hinnatud ning rahvusvaheliselt tunnustatud mälu- ja infoasutus Eesti rahvuskultuuri säilitajana, riigi valitsemiseks vajaliku informatsiooniga varustajana ja ühiskonna arendajana.

Peaeesmärk

RR toimib nii tavaraamatukogu kui ka e-raamatukoguna.

Arendada RRI e-raamatukogu tavaraamatukoguga võrdsele tasemele selle kõikides funktsioonides – digitaalse informatsiooni kogumises, pikaajalises säilitamises ja kättesaadavaks tegemises.

Võtmevaldkond I – kogud ja teenused

Eesmärk

Sihtrühmade vajadustest lähtuvad, tasakaalustatud tavakogud ja e-kogud, nende säilitamine vastavalt rahvusvahelistele standarditele ning tänapäevaste vahendite abil kättesaadavaks tegemine.

Alameesmärgid

- On kujundatud võimalikult täielik rahvusteavikute kogu.
- RR on säilitanud positsiooni teadusraamatukoguna ning taganud riigivalitsemiseks vajaliku informatsiooni.
- On loodud rahvusteavikute digitaalarhiivi süsteem.
- Kultuurilooliselt olulised rahvusteavikud on kättesaadavad digitaalkollektsioonidena.
- Eesti mäluasutused, erakapital ja elanikkond on kaasatud e-raamatukogu arendamisse.
- Hävimisohus rahvusteavikutest on valmistatud tagatis- ja kasutuskoopiad.
- IKT infrastruktuur vastab e-raamatukogu vajadustele.
- Lugejaks on võimalik registreerida nii raamatukogus kohapeal kui ka RRI kodulehel.
- RRI kogud on kajastatud e-kataloogis ESTER.
- RRI inforessursid on kättesaadavad eri sihtrühmade e-keskkondades.
- Toimib elektrooniline dokumendivahendus.
- Teeninduskiiruse tase on nõuetekohane.

Tegevused eesmärkide saavutamiseks

- Komplekteerida rahvusteavikuid nii jooksvalt kui ka tagasiulatuvalt originaali ja/või koopiana.
- Arendada välisekspertide võrgustikku sotsiaal- ja humanitaarvaldkonna teavikute komplekteerimiseks.
- Arendada ja täiustada personali e-raamatukogu pädevust, rakendada sisekoolituste süsteem.
- Arendada digitaalarhiivi süsteemi loomiseks tööprotsesse, tarkvara ning liideseid.
- Arendada digiteerimisprotsessi.
- Luua võrgustik ja sotsiaalse veebi vahendid vabatahtlike kaasamiseks e-raamatukogu loomisse.
- Soodustada metseenlust digitaalse kultuuripärandi säilitamisel.
- Kindlustada infovarade vajalik turvatase, sh projekteerida ja ehitada uus serveriruum, arendada varundussüsteemi, ajakohastada RRI elektritoitesüsteem.
- Auditeerida digitaalarhiivi säilitustingimusi, jälgida regulaarselt failivormingute arhiivipüsivust ja säilitatavate failide terviklikkust.
- Süstemaatiliselt analüüsida hoidlate kliimat ja teavikute seisundit ning rakendada meetmeid vastavalt „RRI kogude kujundamise ja säilitamise tegevuskavale“.
- Teha regulaarselt konserveerimise stabiilsuse analüüse ja täiustada konserveerimistehnoloogiat.
- Renoveerida hoidlad, ehitada bioloogiliste kahjustustega teavikutele isolaator ja hankida vajalik inventar vastavalt „RRI kogude kujundamise ja säilitamise tegevuskavale“.
- Uurida regulaarselt sihtrühmade vajadusi, pakkuda kasutajakoolitust ja turundada teenuseid.
- Rakendada lugejate autentimissüsteem.
- Arendada ja võtta kasutusele RRI otsinguportaal.
- Parendada parlamendiliikmete kasutatavat e-keskkonda ja siduda see RRI otsinguportaaliga.
- Siduda Euroopa Liidu Infokeskuse koduleht RRI otsinguportaaliga.
- Sisestada kaartkataloog e-kataloogi ESTER.
- Töötada välja ja võtta kasutusele RRI vesimärk ning e-koopiate elektroonilise edastamise teenus.
- Arendada arvutivõrku, sh optimeerida struktuuri ja topoloogiat, valida ja soetada vajalikke võrguseadmeid, servereid ning uuendada riistvara.
- Tagada tavaraamatukogu teenuste osutamiseks vajalike tehniliste vahendite, sh raamatulifti korrashoid.

Võtmevaldkond II – teenused võrgule

Eesmärgid

RRi otsinguportaal on arendatud Eesti raamatukogude infoportaaliks ja digitaalarhiiv DIGAR toimib Eesti trükitud kultuuripärandi arhiivina.

Kaugem eesmärk – infoportaali baasil luua kõigi Eesti mäluasutuste võrgu infoportaal.

Alameesmärgid

- Eesti mälu- ja teadusasutuste vahel on toimiv e-koosvõime.
- RRI otsinguportaal on võimalik teha ühisotsingut Eesti raamatukogude kataloogidest ja andmebaasidest.
- DIGARis arhiveeritakse teiste Eesti raamatukogude digiteeritud teavikuid.
- Raamatukoguhoidjate teadmised ja oskused vastavad nii tava- kui ka e-raamatukogu vajadustele.
- Eesti raamatukogude e-teenuste uuringute tulemused, sh statistika, toetavad raamatukogundusalaste juhtimisotsuste tegemist.

Tegevused eesmärkide saavutamiseks

- Kaasata rahvaraamatukogud ja erasektor jooksva bibliograafilise andmestiku loomisse.
- Luua tugivõrgustik Eesti raamatukogude kataloogide ja digitaalarhiivide sidumiseks RRI otsinguportaaliga avatud andmevahetusprotokollide tasemel, töötada välja ühildumiseks vajalikud standardid, tehniline tugi ja koolitused.
- Siduda Eesti rahvusbibliograafia andmebaasiga (ERB) kõik rahvusteavikuga seotud andmekogud sihtrühmadele suunatud teenuste pakkumiseks.
- Aidata kaasa Eesti kultuuripärandi digiteerimise kompetentsikeskuste võrgu laiendamisele.
- Luua Eesti mäluasutuste digitaalkollektsioonide register.
- Korraldada täienduskoolitust digitaalkollektsioonide loomise ja haldamise alal.
- RR kogude digiteerimisel arvestada ELNET Konsortsiumiga kooskõlastatud ühtseid kvaliteedinõudeid, tööjaotust ja ajakava.
- Osaleda EVS/TK22 „Informatsioon ja dokumentatsioon” tegevuses, sh töötada välja standardid ja terminoloogia infoportaali ja digitaalarhiivi loomiseks ning kasutamiseks Eesti mäluasutustes.
- Koguda e-kogude ja -teenuste statistilisi andmeid ja teavitada andmete loovutajaid regulaarselt statistiliste andmete kogumise meetodikast.
- Korraldada Eesti raamatukogude e-kogude ja -teenuste uuring.
- Täiendada Euroopa rahvusraamatukogude portaali TEL ning portaali „Europeana” uute digitaalkollektsioonide ja andmebaasidega.
- Kaasata Eesti teisi mäluasutusi osalema portaalis „Europeana”.

Võtmevaldkond III – kultuuri- ja äriteenused

Eesmärgid

RR on aktiivne Eesti ning rahvusvahelises kultuurielus, olles nii algataja kui ka partner.

Alameesmärgid

- RRI kolleksioonid ja kultuuripärand on tuntud.
- RRI virtuaalne kultuurielu on sama aktiivne kui raamatukogus kohapeal.
- RRI hoone on tõhusas ja aktiivses kasutuses.
- Äriteenustest saadav tulu toetab RRI tegevust.

Tegevused eesmärkide saavutamiseks

- Analüüsida kultuuriürituste (näituste, kontsertide, etenduste, loomeõhtute) korraldamiseks kulusid ja ressursse ning osavõtustatistikat.
- Määrata kindlaks RRI kultuuritegevuse prioriteedid ja positsioon.
- Analüüsida RRI mainet ja kuvandit.
- Hoida ja laiendada kultuurisuhteid nii Eesti kui ka välispartneritega, osaleda kultuuriprojektides.
- Rakendada veebi kultuuripärandi tutvustamiseks, luua e-näitusi ja virtuaalruume, millel on sidusus e-raamatukoguga.
- Analüüsida RRI äriteenuseid, turunõudlust ning teenuse pakkumiseks vajalikke ressursse.
- Analüüsida ruumide kasutust, võtta kasutamata pinnad kas RRI või üüripinnana kasutusse.
- Jälgida ja analüüsida konverentsiteenuste turgu, pakkuda paindlikku teenust, kinnistada koostöösuhteid püsiklientidega.
- Teenida äriteenustega vähemalt 10% RRI eelarvest ning leida raamatukogule toetajaid.

Käesolev strateegia vaadatakse üle aastaaruannete ja tegevuskavade koostamise käigus.

Strateegia on kinnitatud Rahvusraamatukogu nõukogu istungil 20. oktoobril 2009.